

HUMAN RIGHTS ACTION | AKCIJA ZA LJUDSKA PRAVA

IZ UGLA GRAĐANA – IZVJEŠTAJ O RADU KOMISIJE ZA PRAĆENJE ISTRAGA NAPADA NA NOVINARE

SAŽETAK

Komisija za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija (u nastavku "Komisija"), kojoj je istekao mandat na kraju 2015. godine, nije ostvarila osnovni zadatak zbog koga je osnovana - da na osnovu pregleda istraga koje je utvrdila kao prioritete pruži sveobuhvatno mišljenje o propustima u tim istragama i načinu na koji bi njihovo vođenje trebalo unaprijediti.

Komisija je ispunila neke druge zadatke - utvrdila je plan i dinamiku prikupljanja činjenica, napravila pregled statusa predmeta, utvrdila rokove zastarjelosti krivičnog gonjenja, formirala arhivu u vezi sa istragama. U tu svrhu je ostvarila djelimično uspješnu saradnju s organima nadležnim za vođenje tih istraga. Ipak, Komisija je najveću opstrukciju trpjela od Uprave policije koja je do kraja mandata 2015. godine istrajala u tome da joj dostavlja nepotpunu, anonimiziranu dokumentaciju. Savjet Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama se pridružio opstrukciji Komisije, dajući mišljenje da njeni članovi/ce ne smiju da ostvare pristup svim relevantnim podacima iz policijskih spisa.

Sastav Komisije od početka nije obećavao da će se doći do rezultata, jer su većina njenih članova i članica (6) bili predstavnici/e državnih organa čije je postupanje Komisija trebalo da preispituje. Dva (ili čak četiri člana prema tvrdnjama predsjednika Komisije) bili su i neposredno u sukobu interesa jer su bili nadležni za istrage koje je Komisija utvrdila kao prioritete.

Već je prvi izvještaj Komisije ukazao na nepovjerenje između njenih članova, jer su predstavnici tužilaštva i Uprave policije povodom ozbiljnih optužbi predstavnika medija i NVO u vezi postupanja organa koje su predstavljali zauzeli odbrambene pozicije, bez obrazloženja i naznaka da bi se moglo doći do kompromisa.

Komisija nije radila u planiranom obimu. Od planiranih šest izveštaja i 44 sjednice, usvojila je tri izveštaja i održala trinaest sjednica. Nije iskorištena mogućnost da se u rad Komisije uključe domaći i međunarodni stručnjaci.

Dvogodišnji mandat Komisije je istekao na kraju decembra 2015. godine u tišini. Nije bilo završnog izvještaja, zajedničke izjave, pa čak ni izjave predsjednika ili nekog od članova Komisije. Komisija nije usvojila ni posljednji predlog izvještaja svog predsjednika o radu od januara do jula 2015, što znači da praktično u 2015. godini rad Komisije nije imao rezultat ili bar pisani objavljeni trag o tom rezultatu.

Ipak, taj predlog izvještaja, koji je dostavljen svim članovima Komisije, sadrži mišljenje i preporuke u vezi predmeta ubistva urednika Duška Jovanovića, koji je Komisija odredila kao prioritetan, a predsjednik Komisije i predsjedavajuća radnom grupom za istragu napada na Tufika Softića svoje stavove o propustima u istrazi tog slučaja, do kojih su došli zahvaljujući radu u Komisiji, dostavili su Vrhovnom državnom tužiocu.

HRA smatra da bi za legitimitet Komisije bilo bolje da ju je osnovala Skupština Crne Gore. Osnivanje odlukom Vlade je bilo operativnije, ali se od početka postavljalo pitanje da li je Vlada stvarno bila spremna za Komisiju koja bi mogla da utvrdi propuste u istragama napada na novinare koji su se dogodili i koji nisu istraženi za vrijeme mandata njenog predsjednika? Ispostavilo se da nije obezbijeđen sastav Komisije koji bi ulivao povjerenje, niti je omogućen pristup potpunoj dokumentaciji, niti je prihvaćena preporuka Komisije da Vlada raspiše nagradu za informacije koje bi mogle da dovedu do napretka u istragama.

Osnivanje Komisije je trebalo da predstavi postojanje političke volje da se nešto postigne u istragama napada na novinare s najtežim posljedicama. Međutim, sastav Komisije i opstrukcija njenog rada, prvenstveno od strane Uprave policije, pokazuju da te volje suštinski nije bilo, što je izgleda glavni razlog izostanka i rezultata Komisije i napretka u istragama koje je ona utvrdila kao prioritete za dvije godine svog postojanja.

1.1. Osnivanje

Komisija je osnovana u decembru 2013. godine na osnovu Odluke Vlade Crne Gore.¹ (O događajima koji su prethodili osnivanju Komisije vidjeti izvještaj *Procesuiranje napada na novinare u Crnoj Gori*, Akcija za ljudska prava, januar 2014, strana 5)².

Akcija za ljudska prava (HRA) je smatrala da bi za legitimitet Komisije bilo bolje da ju je osnovala Skupština Crne Gore. Osnivanje odlukom Vlade je možda bilo operativnije, ali se od početka postavljalo pitanje da li je Vlada stvarno spremna za Komisiju koja bi utvrdila propuste u istragama napada na novinare koji su se dogodili i koji nisu istraženi za vrijeme mandata njenog predsjednika. U Srbiji su Komisiji za istraživanje ubistava novinara omogućeni svi uslovi za rad. To je bilo zbog toga što je Komisiju osnovala nova Vlada, čiji je politički interes bio da pokaže da će, za razliku od prethodne, uspjeti da riješi slučajeve ubistava novinara. Međutim, u Crnoj Gori se ispostavilo da Vlada nije bila spremna da obezbijedi ni adekvatan sastav Komisije, ni pristup dokumentaciji, a nije prihvatila ni preporuku Komisije da raspiše nagradu za informacije koje bi mogle da dovedu do napretka u istragama. O svemu ovome se govori u nastavku.

1.2. Mandat

1.2.1. Zadaci

Propisani zadaci Komisije su bili:

“1) da utvrdi plan i dinamiku prikupljanja činjenica i utvrđivanja drugih okolnosti koje su u vezi sa istragama Komisije i da u tu svrhu ostvari saradnju sa organima nadležnim za vođenje tih istraga;

2) da na osnovu dobijenih informacija i sagledanih okolnosti u vezi sa vođenim istragama, sačini pregled dosadašnjeg toka vođenih istraga;

3) da pripremi mišljenje o djelotvornom načinu na koji bi se vođenje istrage moglo unaprijediti i da u tu svrhu predloži konkretne mjere koje bi trebalo preduzeti.”³

Ovako postavljeni zadaci su omogućavali Komisiji da usmjeri rad istražnih organa i tako neposredno doprinese rasvijetljavanju napada na novinare. Takođe, mogla je da utvrdi konkretne propuste u vođenju istraga i identifikuje odgovorne osobe. Utvrđivanje lične odgovornosti za nedjelotvorne istrage moglo bi da pomogne da se odmotu klupko i dođe do kažnjavanja svih odgovornih za napade na novinare.

---

¹ Odluka o obrazovanju Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija, *Sl. list CG* br. 80/08.

² Izvještaj dostupan na: <http://www.hracion.org/wp-content/uploads/Izvjestaj-Procesuiranje-napada-nanovinare-u-Crnoj-Gori.pdf>.

³ Odluka o obrazovanju Komisije, op. cit, čl. 3.

1.2.2. Trajanje mandata

Odlukom o osnivanju Komisije je bilo predviđeno da ona završi svoje zadatke u roku od jedne godine, a da, iz opravdanih razloga, Vlada može, na predlog Komisije, da joj produži mandat za najviše još jednu godinu. Kako Komisija nije blagovremeno ispunila zadatke, na predlog predsjednika Komisije, Vlada joj je početkom februara 2015. godine produžila mandat do kraja te godine.⁴ Na kraju 2015. godine Komisija je konačno prestala sa radom.

1.3. Članstvo

1.3.1. Sastav

Komisiju od ukupno 11 članova i članica činilo je 6 predstavnika/ca državnih organa:

- a) iz državnog tužilaštva: Stojanka Radović i Vesna Jovičević,
- b) iz Uprave policije: Milan Tomić i Saša Rakočević,
- c) iz Agencije za nacionalnu bezbjednost (ANB) Svetozar Keković i Ljiljana Ivanović i
- d) 5 predstavnika/ca medija i NVO-a i to: Mihailo Jovović - dnevni list Vijesti, Mila Radulović - NVO Sindikat medija, Darko Ivanović – NVO Građanska alijansa, Slavko Mandić - predstavnik Medijskog savjeta za samoregulaciju, kao i pomoćnik glavnog i odgovornog urednika dnevne novine *Dan* Nikola Marković koji je bio i predsjednik Komisije.

Vlada je na sjednici od 28. maja 2015, izmijenila Odluku o obrazovanju komisije i za nove članove Komisije odredila Milovana Pavičevića iz Uprave policije, umjesto Milana Tomića i Aleksandru Samardžić i Sandru Vučić (ANB), umjesto prethodnih članova ANB, koji su u međuvremenu penzionisani.⁵

Imenovanju člana Komisije iz reda NVO koje se bave ljudskim pravima prethodio je javni poziv. Tadašnji ministar unutrašnjih poslova, Raško Konjević, za člana Komisije iz reda NVO je izabrao Darka Ivanovića, novinara, predstavnika NVO Građanska alijansa, koga je podržalo 5 NVO (od toga dvije NVO koje zajedno čine Građansku alijansu, kao i Građanska alijansa)⁶. HRA i MANS su predložile advokata Veselina Radulovića, smatrajući da bi iskusan pravnik, koji je imao i radno iskustvo u Upravi policije i bio član radne grupe HRA koja je predložila izmjene i dopune Krivičnog zakonika u cilju zaštite novinara⁷, bio veoma koristan član Komisije.

---

⁴ Odluka o obrazovanju Komisije, op.cit, čl. 4, st. 2 i Zaključak Vlade Crne Gore, br. 08-52, od 5. februara 2015.

⁵ Zaključak Vlade Crne Gore br. 08-1066 od 28. maja 2015.

⁶ Darka Ivanovića su predložili: NVO „Građanska alijansa“, NVO „35 mm“, NVO „Inicijativa mladih za ljudska prava“, NVO „Centar za demokratiju i ljudska prava“ i NVO „Alfa centar“.

⁷ Za više detalja vidjeti: *Predlog reforme odgovornosti za povredu časti i ugleda u Crnoj Gori*, radna grupa NVO Akcija za ljudska prava, Akcija za ljudska prava, Podgorica, 2010. Dostupno na: http://www.hracion.org/wp-content/uploads/predlog_reforme-zakon_o_kleveti_i_uvredi.pdf. str. 52 i dalje.

1.3.2. Sukob interesa

U sastavu Komisije su se našle i osobe koje su imale neposredne nadležnosti u istrazi i krivičnom gonjenju za ubistvo Duška Jovanovića (predstavnici državnog tužilaštva i Uprave policije), iako je preispitivanje istrage tog ubistva bilo jedan od tri glavna prioriteta Komisije. Ovakav sukob interesa nije mogao da doprinese objektivnosti Komisije, ni povjerenju javnosti u njen rad.

Vesna Jovičević je rukovodila Višim državnim tužilaštvom, čija je tužiteljka Sanja Jovičević bila zastupnica optužbe u predmetu ubistva Duška Jovanovića. Za vrijeme mandata Komisije, 5.9.2014, Vesna Jovičević je odbacila krivičnu prijavu koju je, u vezi sa ubistvom urednika Jovanovića, podnio predsjednik Komisije Nikola Marković.⁸ Na opisan način je bila u sukobu interesa jer je kao članica Komisije trebalo da procjenjuje i svoje postupanje u ovom predmetu.

Milan Tomić, koji je u Komisiji predstavljao Upravu policije, u vrijeme ubistva Jovanovića bio je načelnik odjeljenja za krvne delikte. Osim toga, u pretkrivičnom postupku kojim je upravljala zamjenica Osnovnog državnog tužioca, Ljiljana Klikovac, Milan Tomić je bio lice ovlašćeno za komunikaciju sa njom, u vidu pružanja podataka i informacija od strane policije (o Tomićevom postupanju u navedenom predmetu, detaljnije u nastavku).

Pitanje sukoba interesa postavljeno je tek 13. novembra 2015. godine, mjesec i po dana prije isteka mandata Komisije, kada se njen predsjednik obratio Komisiji za sprečavanje sukoba interesa molbom da pokrene postupak utvrđivanja sukoba interesa u odnosu na četiri člana Komisije (po dva iz Uprave policije i državnog tužilaštva) jer „glasaju i direktno ocjenjuju sopstveni rad, iako su direktno ili indirektno uključeni u vođenje pojedinih istraga napada na novinare i imovinu medija.“⁹

Predsjednik Komisije za sprječavanje sukoba interesa dr Slobodan Leković je onda dostavio nejasan odgovor, na osnovu koga se može zaključiti da je Komisija odbila nadležnost da u tom slučaju utvrdi sukob interesa u slučaju javnih funkcionera za koje je nadležna, ali se ne može razumijeti zašto.¹⁰ Zakonom o sprječavanju sukoba interesa¹¹ i Zakonom o državnim

---

⁸ Predsjednik Komisije Nikola Marković podnio je u januaru 2014. krivičnu prijavu protiv Duška Markovića, aktuelnog potpredsjednika Vlade i ministra unutrašnjih poslova zbog sumnje da je izvršio k. d. Pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela ubistva Duška Jovanovića. Krivična prijava je utemeljena na činjenici da je Marković znao da je bezbjednost Jovanovića bila ugrožena prije ubistva (kada je bio pomoćnik ministra unutrašnjih poslova za državnu bezbjednost) i da je na to upozorio tadašnjeg ministra unutrašnjih poslova, ali da o tim svojim saznanjima nije obavijestio nadležnog tužioca ili istražnog sudiju. U prijavi je navedena i izjava tadašnjeg istražnog sudije Radomira Ivanovića koji je u izjavi za *Dan* kazao da je prije saslušanja Marković upozoren da je dužan da kaže sve što zna o teškom ubistvu Duška Jovanovića, ali da je svejedno propustio da saopšti saznanja o Jovanovićevoj ugroženosti. Navedenu krivičnu prijavu je odbacila državna tužiteljka Vesna Jovičević 5.9.2014.

⁹ Iz Uprave policije: Saša Rakočević i Milovan Pavičević, iz Vrhovnog državnog tužilaštva: Vesna Jovičević i Stojanka Radović.

¹⁰ Relevantni dio odgovora Komisije za sprječavanje sukoba interesa, br. 1281/2 od 3.12.2015. godine glasi: „Zakonom o sprječavanju sukoba interesa članom 3 propisano je koja se lica u smislu ovog zakona smatraju javnim funkcionerom, dok je članom 6, stav 2 propisano da se članstvo javnog funkcionera koji je imenovan ili biran u stalna ili povremena radna tijela i mješovite komisije koje obrazuje organ vlasti ne smatra vršenjem dvije ili više javnih funkcija u smislu ovoga zakona *osim onih*

službenicima i namještenicima¹² bilo je jasno propisano da sukob interesa postoji kad privatni interes javnog funkcionera ili službenika ili namještenika može uticati na nepristrasnost u vršenju javne funkcije.

Takođe, postavlja se i pitanje opravdanosti odluke da članovi Komisije budu i neposredne žrtve slučajeva koji su utvrđeni kao prioriteta u radu Komisije (glavni urednik *Vijesti* i predstavnik *Građanske alijanse*). Iako se ne radi o sukobu interesa kao kod javnih funkcionera u odnosu na preispitivanje sopstvenog rada, opet je za neposredne žrtve po pravilu karakterističan pojačan emotivni naboj i subjektivni stav, iz kog razloga, primjera radi, ni advokati po pravilu sami sebe ne zastupaju u pravnim postupcima ili postupcima medijacije.

1.3.3. Troškovi

Članovi i članice Komisije nijesu primali naknadu za svoj rad i imali su pravo samo na naknadu nužnih i opravdanih troškova vezanih za rad u Komisiji.¹³ Jedina sredstva potrošena na rad Komisije bila su zakupnina prostorije u kojoj je Komisija radila i putni troškovi za putovanja članova Komisije u vezi sa obavljanjem zadataka. Plaćanje navedenih troškova je neposredno vršilo Ministarstvo unutrašnjih poslova.¹⁴

2. Rezultati rada Komisije

2.1. Izvještaji, sjednice i aktivnosti

Komisija je svaka četiri mjeseca trebalo da izvještava Vladu o svom radu, odnosno da za dvije godine postojanja sačini ukupno šest izvještaja.¹⁵ Umjesto toga, Komisija je usvojila tri izvještaja

---

koji donose odluke ili učestvuju u vršenju odluka. Imajući u vidu naprijed navedeno, Komisija je nadležna da daje mišljenje samo po zahtjevu lica koja imaju status javnog funkcionera, dok postupak u kome se odlučuje o tome da li postoji povreda ovog zakona pokreće Komisija po inicijativi organa vlasti u kojem javni funkcioner vrši ili je vršio javnu funkciju, organa nadležnog za izbor, odnosno imenovanje javnog funkcionera, drugog državnog organa ili organa opštine, drugog pravnog ili fizičkog lica, a postupak može pokrenuti i Komisija po službenoj dužnosti.“

¹¹ Zakon je objavljen u *Službenom listu CG* br. 1/2009, 41/2011, 47/2011 i 52/2014, čl. 2: „Javni funkcioner je dužan da javnu funkciju vrši na način da javni interes ne podredi privatnom, kao i da ne izazove sukob interesa. Sukob interesa postoji kad privatni interes javnog funkcionera utiče ili može uticati na nepristrasnost javnog funkcionera u vršenju javne funkcije.“

¹² Zakon objavljen u *Službenom listu CG* br. 39/2011, 50/2011, 66/2012, 34/2014 i 53/2014, čl. 69: „Državni službenik, odnosno namještenik dužan je da u vršenju poslova izbjegava situacije u kojima privatni interes utiče ili može da utiče na nepristrasno i objektivno vršenje poslova njegovog radnog mjesta./Pod privatnim interesom podrazumijeva se vlasnički i drugi materijalni ili nematerijalni interes državnog službenika, odnosno namještenika.“

¹³ Prema Odluci o obrazovanju Komisije, *op. cit.*, čl. 6.

¹⁴ Informacije dobijene od predsjednika Komisije Nikole Markovića.

¹⁵ Odluka o obrazovanju Komisije, *op. cit.*, čl. 8.

(prvi zaseban¹⁶, drugi i treći objedinjeni¹⁷), dok predlog četvrtog izvještaja, koga je predsjednik Komisije napisao u julu 2015, a koji se odnosi na period od januara do maja 2015, nije usvojen jer nije dobio potrebnu većinu glasova članova Komisije.¹⁸

Tokom dvije godine rada, Komisija je održala 13 sjednica, iako je prema Poslovniku o radu trebalo da održi najmanje 44 sjednice.¹⁹

Prema izvještajima o radu, od 6. februara 2014. do januara 2015, Komisija je usvojila Poslovnik o radu; utvrdila prioritete slučajeve kojima će se baviti; formirala radne grupe za tri slučaja i sprovela sledeće aktivnosti:

- osposobljene su i stavljene u funkciju prostorije za posebnu namjenu i čuvanje podataka označenih stepenom tajnosti pri Ministarstvu unutrašnjih poslova (MUP);
- formirana je osnova baze podataka za većinu slučajeva za koju je počelo dostavljanje dokumentacije, koja se ažurirala u skladu sa dinamikom prispjeća i koja je, po isteku mandata Komisije, ostala arhivirana u prostorijama u okviru MUP u kojima je Komisija radila;²⁰
- od direktora policije je dobijena analiza obezbjeđenja novinarka Olivera Lakić;
- održan je sastanak sa koizvjestiocima Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope Kimom Sasijem i Terijem Lejdenom;
- održan je sastanak razmjene iskustva i informacija sa Veranom Matićem, predsjednikom slične komisije Vlade Republike Srbije;
- pripremljena je medijska kampanja o potrebi zaštite novinara u društvu u saradnji sa OEBS-om;
- organizovan je seminar za članove Komisije iz oblasti ljudskih prava i medijskih sloboda u saradnji sa NVO Građanska alijansa²¹;
- izrađena je internet stranica Komisije u saradnji sa NVO Građanska alijansa²²;
- Komisija je dostavila Vladi tri predloga dopune Akcionog plana za poglavlje 23;
- Izrađeni su i spisak i klasifikacija dostavljene dokumentacije u vezi istraga napada na novinare i imovinu medija, kao i statistička analiza istraga napada na novinare, kojom su obuhvaćene

---

¹⁶ Izvještaj o radu Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija, za period 6. februar – 6. maj 2014. godine.

¹⁷ Komisija je u aprilu 2015. godine u formi jednog objavila još dva izvještaja o radu, koji su se odnosili na period od juna do septembra 2014. i od oktobra 2014. do januara 2015. godine.

¹⁸ Ovu informaciju je HRA dobila od predsjednika Komisije Nikole Markovića i članice Komisije Mile Radulović.

¹⁹ Prema čl. 13, st. 1 Poslovnika: „Sjednice Komisije održavaju se najmanje dva puta mjesečno.“ Poslovnik o radu se primjenjivao od 21. februara 2014. godine.

²⁰ Formirane su baze podataka za sledeće slučajeve: Duško Jovanović, Tufik Softić, Olivera Lakić, podmetanje eksploziva kod redakcije *Vijesti*, paljenje *Vijesti*, Lidija Nikčević, Mihailo Jovović, Mladen Stojović, Željko Ivanović, Srđan Vojičić, obijanje vozila Darka Ivanovića.

²¹ Kako se u izvještaju i navodi, predavači su bili: Veran Matić, predsjednik Komisije za istraživanje ubistva novinara-Srbija i Tea Gorjanc-Prelević, izvršna direktorka HRA, organizacije koja je objavila publikaciju o napadima na novinare.

²² Internet stranica Komisije u saradnji sa Građanskom alijansom, dostupna na: <http://www.pitajtekomisiju.me/#/>. Posljednja objava na ovoj stranici je iz maja 2015.

informacije o tome koliko izviđajnih radnji je preduzeto u kom predmetu, da li je u toku istraga/suđenje ili je donijeta presuda i kada nastupa zastarjelost krivičnog gonjenja.

Iako je Poslovníkom o radu Komisije (čl. 11) bila predviđena mogućnost da predsjednik Komisije i njegov zamjenik u rad Komisije i radnih grupa mogu uključiti domaće i međunarodne stručnjake, odnosno predstavnike međunarodnih i domaćih NVO i drugih organizacija, ta mogućnost nije iskorišćena. Predsjednik Komisije Nikola Marković nas je obavijestio da stručnjaci nisu bili uključeni u rad Komisije jer nisu imali dozvole za pristup tajnim podacima. O tome se razgovaralo još na nekoj od prvih sjednica, ali je stav većine bio da to nije moguće upravo zbog pristupa tajnim podacima.

2.2. Prioriteti

Komisija je kao prioritetne slučajeve kojima će se baviti utvrdila²³:

- 1) ubistvo glavnog urednika dnevnog lista *Dan* Duška Jovanovića;
- 2) napad na direktora dnevnog lista *Vijesti* Željka Ivanovića;
- 3) napad na urednika *Vijesti* Mihaila Jovovića i fotoreportera Borisa Pejovića;
- 4) dva napada na novinara Tufika Softića;
- 5) napad na novinara Mladena Stojovića;
- 6) napad na novinarku *Dana* Lidiju Nikčević;
- 7) napad na književnika Jevrema Brkovića;
- 8) slučaj prijetnji i napada na novinarku *Vijesti* Oliveru Lakić;
- 9) obijanje automobila novinara i predstavnika Građanske alijanse Darka Ivanovića;
- 10) paljenje vozila *Vijesti*;
- 11) eksplozija ispred redakcije *Vijesti*,
- 12) napad Vladimira - Bebe Popovića na novinare *Vijesti* Luku Zekovića i Miodraga Babovića.

Formirane su radne grupe za tri slučaja: 1) ubistva Duška Jovanovića²⁴, 2) napada na Tufika Softića²⁵ i 3) paljenja vozila i bacanja eksplozivne naprave na dnevni list *Vijesti*²⁶.

---

²³ Navedena lista prioriteta iz prvog Izvještaja o radu Komisije za period 6. februar – 6. maj 2014, dostupan na: <http://www.gov.me/biblioteka/izvjestaji?query=izvjestaj%20o%20radu%20komisije%20za%20pracenje&sortDirection=desc>

²⁴ Radnu grupu su činili: Nikola Marković (dnevne novine *Dan*), Stojanka Radović (Državno tužilaštvo), Saša Rakočević (UP), Svetozar Keković (ANB) i Mila Radulović (Sindikato medija).

²⁵ Radnu grupu su činili: Vesna Jovičević (Državno tužilaštvo), Ljiljana Ivanović (ANB), Darko Ivanović (NVO sektor), Slavko Mandić (NVO Medijski savjet za samoregulaciju) i Milan Tomić (UP).

²⁶ Radnu grupu su činili: Mihailo Jovović (dnevnik „*Vijesti*“), Vesna Jovičević (Državno tužilaštvo), Saša Rakočević (UP), Svetozar Keković (ANB) i Darko Ivanović (NVO Građanska alijansa).

Na osnovu analize usvojenih izvještaja i predloga četvrtog, može se reći da Komisija, uprkos radu u manjem obimu od predviđenog, u načelu jeste ispunila prva dva zadatka²⁷, ali **nije i treći, koji se od nje najviše očekivao – sveobuhvatno mišljenje o dosadašnjim propustima u istragama koje je utvrdila kao prioritete i o načinu na koji bi vođenje tih istraga trebalo unaprijediti sa konkretnim predlogom mjera.**

Dva propusta u istrazi ubistva urednika *Dan*-a Duška Jovanovića opisana su u predlogu četvrtog izvještaja, koji Komisija nije usvojila, a na osnovu kojih je predsjednik Komisije dao preporuke za utvrđivanje odgovornosti za uočene propuste. Iako je ubistvo Jovanovića svakako najvažniji slučaj kojim se Komisija bavila, ona je u svom radu imala još 10 prioriternih slučajeva, u kojima je izostalo utvrđivanje konkretnih propusta i davanje preporuka (napad na novinarku Lidiju Nikčević je u međuvremenu istražen i okončan pravosnažnim kažnjavanjem napadača).

Uprkos najavama²⁸, Komisija nije sačinila spisak propusta koji su napravljeni u istragama oba napada na novinara Tufika Softića. Naime, iz prvog izvještaja se zaključuje da je Komisija obavila razgovor sa Softićem (20.2.2014), i zatražila da mu se omogući policijsko obezbjeđenje 24 časa dnevno, što mu je i omogućeno nedjelju dana kasnije. U vezi propusta u istrazi, u tom izvještaju je navedeno: „što se tiče istraga o napadima na ovog novinara iz 2007. i 2011. godine, Komisija je u neposrednom razgovoru sa Softićem došla do novih podataka i saznanja kako o napadačima i prijetnjama, tako i o potencijalnim propustima u pojedinim segmentima ovih istraga.“ U objedinjenom drugom i trećem izvještaju se navodi: „Komisija ukazuje da nema novih podataka o istragama napada na Tufika Softića“. U predlogu četvrtog izvještaja o radu Komisije, predsjednik Komisije je preporučio da Vlada preko svojih predstavnika u Tužilačkom i Sudskom savjetu pokrene pitanje odgovornosti tužilaca i sudija koji su postupali u istragama napada na Tufika Softića, a preko Ministarstva unutrašnjih poslova da pokrene i pitanje odgovornosti pojedinih policijskih službenika u istrazi prebijanja Tufika Softića. Ni u ovom predlogu izvještaja nijesu konkretno navedeni propusti u istrazi, tako da **Komisija nikad nije konkretno predstavila svoje nalaze o propustima u istragama napada na Tufika Softića.** Ipak, predsjednik Komisije i Mila Radulović – članica Komisije koja je bila na čelu radne grupe koja se bavila napadima na Softića, u zajedničkoj izjavi za javnost ukazali su na nekoliko propusta u istrazi²⁹, o kojima su u decembru 2015. obavijestili i VDT-a Ivicu Stankovića očekujući da on naloži njihovu provjeru.

Glavni urednik *Vijesti*, Mihailo Jovović, član Radne grupe za slučaj paljenja vozila i bacanja eksplozivne naprave na dnevni list *Vijesti*, izjavio je povodom prvostepene oslobađajuće presude za podmetanje eksploziva na redakciju *Vijesti*, sredinom februara 2016: „Naročito bih im preporučio da od policije i ANB-a zatraže dokumentaciju koju su ovi organi dostavili Komisiji za praćenje istraga

---

²⁷ „1) utvrdi plan i dinamiku prikupljanja činjenica i utvrđivanja drugih okolnosti koje su u vezi sa istragama Komisije i da u tu svrhu ostvari saradnju sa organima nadležnim za vođenje tih istraga; 2) na osnovu dobijenih informacija i sagledanih okolnosti u vezi sa vođenim istragama, sačini pregled dosadašnjeg toka vođenih istraga.“

²⁸ „I u ovom slučaju, naveo je Marković, utvrđeni su brojni propusti. Došli smo do nevjerojatnih podataka koje još istražujemo...“, „Zaštićeni svjedok saslušan dva puta“, *Dan*, 15.05.2015:
<http://www.dan.co.me/?nivo=3&rubrika=Vijest%20dana&datum=2015-05-15&clanak=491368>.

²⁹ Vidi tekst „Istrage se zatvaraju, napadi se ne rasvjetljavaju“, *Dan*, 2. novembar 2015, dostupan na:
<http://www.dan.co.me/?nivo=3&rubrika=Drustvo&clanak=517327&datum=2015-11-02&naslov=Istrage%20se%20zatvaraju,%20>

nasilja nad novinarima i provjere neke druge ljude, događaje i dokaze iz tih dokumenata, koje ne mogu da objelodanim zbog obaveze čuvanja tajnih podataka."³⁰ **Komisija ni u predmetu paljenja vozila i bacanja eksplozivne naprave na dnevni list *Vijesti* nije dala bilo kakvo konkretno mišljenje ili preporuku u vezi procesuiranja ovog slučaja.**

Za sagledavanje okolnosti u kojima je Komisija započela s radom, treba imati na umu da je Komisija već svoj prvi izvještaj završila riječima: *Rezultata u istragama koje su pod ingerencijama Komisije teško može biti ukoliko se ne iskaže odlučna i stvarna politička volja. Ambijent povjerenja između državnih organa i medija, koji je ozbiljno ugrožen, može se popraviti i omogućavanjem što boljih uslova za rad Komisije i spremnošću Vlade i ostalih nadležnih organa da omoguće uvid u svu dokumentaciju, tajnu i javnu koja se tiče napada na predstavnike informisanja. Na kraju ukazujemo da je utisak da pojedine istrage dugo traju, i da je zadatak Komisije da ukaže na takve slučajeve.*³¹

Izdvojena mišljenja o pojedinim slučajevima na kraju prvog izvještaja o radu Komisije, pokazuju da su se članovi Komisije distancirali od radnje koju je preduzeo predsjednik Komisije u odnosu na slučaj ubistva Duška Jovanovića, kao i da su članovi iz redova NVO-a i medija (s jedne) i državnih organa (sa druge strane) pokazali suprotna viđenja bez naznaka da bi se moglo pronaći kompromisno rješenje oko spornih pitanja. Navedeno postupanje članova Komisije iz redova Uprave policije i tužilaštva moguće je posmatrati i kao posledicu sukoba interesa, o čemu je bilo riječi.

U slučaju ubistva Duška Jovanovića, predsjednik Komisije, Nikola Marković, navodi da je "u svojstvu predsjednika, ali individualno, podnio krivičnu prijavu protiv Duška Markovića, ministra pravde u Vladi Crne Gore zbog osnovane sumnje da je izvršio k.d. Pomoć učinocu poslije izvršenog krivičnog djela".³² Obje članice Komisije koje su predstavljale tužilaštvo: Vesna Jovičević i Stojanka Radović, kao i Ljiljana Ivanović iz ANB-a su istakle „da je to individualni učinak predsjednika, te da se Komisija nije bavila tim pitanjima“, sa čim su se saglasili ostali članovi.³³ Kasnije je u septembru 2014. upravo članica Komisije Vesna Jovičević odbacila krivičnu prijavu, o čemu je već bilo riječi.

Sukob mišljenja članova Komisije predstavnika NVO-a i medija, sa jedne, i državnih organa sa druge strane je izražen i u preostala dva od četiri izdvojena mišljenja (4. mišljenje se odnosilo na slučaj napada na novinarku Dana, Lidiju Nikčević koji je okončan pravosnažnom osudom napadača).

Dok je član Komisije Darko Ivanović (NVO) „iskazao nezadovoljstvo što slučaj obijanja njegovog vozila i prijetnji njemu i njegovoj porodici ne da nije rasvijetljen već, po njegovom mišljenju

---

³⁰ „Jovović: Otvorite novu istragu o bombaškom napadu na „Vijesti“, *Vijesti*, 12. februar 2016, dostupno na: <http://www.vijesti.me/vijesti/jovovic-otvorite-novu-istragu-o-bombaskom-napadu-na-vijesti-874340>.

³¹ Izvještaj o radu Komisije, 6. februar – 6. maj 2014. godine.

³² U izvještaju o radu Komisije, 6. februar – 6. maj 2014. godine se navodi: „Duško Marković je dana 14.09.2004. godine, u svojstvu svjedoka pred istražnim sudijom Višeg suda u Podgorici Radomirom Ivanovićem u istrazi zbog ubistva Duška Jovanovića, prečutao činjenice koj su mu bile poznate kao tadašnjem pomoćniku ministra unutrašnjih poslova, odnosno rukovodiocu službe državne bezbjednosti, a koje činjenice su bile od odlučnog značaja za usmjerenje i tok istrage teškog ubistva.“

³³ Isto.

policija pokušava da podmetne lažnog krivca“, član Komisije Saša Rakočević (UP) je negirao takav stav i „istakao da je policija u saradnji sa tužilaštvom postupila profesionalno“, bez daljeg obrazloženja.

Dalje, dok su članovi Komisije Darko Ivanović (NVO), Mila Radulović (Sindikat medija) i Mihailo Jovović (*Vijesti*) „izrazili sumnju da su pronađeni pravi krivci“ za bombaški napad na *Vijesti*, svih četvoro predstavnika tužilaštva i UP su naveli da: „sumnje koje su plasirane ... doživljavaju kao nedobronamjeran čin“ kao i „nepoznato je čime su se pojedni mediji rukovodili da bi izrazili ovu sumnju“, osim povezanosti procesuiranja napadača sa predizbornim marketingom i održavanjem lokalnih izbora u Beranama (na koju je ukazao Mihailo Jovović), što su ocijenili „neozbiljnim“, naglašavajući svoju profesionalnost. Međutim, naknadno su okrivljeni za taj napad prvostepeno oslobođeni, pa se pokazuje da je bilo neodgovorno takve sumnje olako odbaciti.

Može se zaključiti da su članovi Komisije koji su predstavljali tužilaštvo i Upravu policije, povodom ozbiljnih optužbi koje su povezane sa postupanjem organa koje su predstavljali zauzeli „odbrambene“ pozicije. Takav pristup nije mogao da pomogne da Komisija na osnovu sagledanih okolnosti ispuni preostala dva zadatka, odnosno pripremi mišljenje o djelotvornom načinu na koji bi se vođenje istrage moglo unaprijediti. Međutim, ako se ima u vidu da je Komisija i osnovana zato što državni organi nijesu postigli zadovoljavajuće rezultate u procesuiranju prioriternih slučajeva, a da u njenom sastavu nisu bili nezavisni i nepristrasni profesionalci već ljudi od kojih se očekivalo da kritično analiziraju sopstveni rad, jasno je da je Komisija u startu bila osuđena na neuspjeh i da je potrošila vrijeme koje je je neki drugačiji sastav mogao mnogo korisnije da upotrebi.

2.3. Pristup dokumentaciji

Početkom 2015. godine, predsjednik Komisije je saopštio da se Komisija suočava s opstrukcijama izvršne vlasti, da “od Uprave policije nije dobila ni jedan dokument”, a “da je od ANB dobila petnaestak dokumenata koji su suštinski irelevantni za njen rad”.³⁴ Prethodno, 24.12.2014, predsjednik Komisije je u obrazloženju predloga da Vlada produži rok za rad Komisije, takođe naglasio da nijesu sve državne institucije željele da sarađuju na stvaranju jedinstvene baze podataka iz svih državnih institucija o svim istragama.³⁵

U uvodnim napomenama objedinjenog drugog i trećeg izvještaja iz aprila 2015. godine navodi se da su državno tužilaštvo i ANB dostavili Komisiji traženu dokumentaciju, dok „od Uprave policije nije dobijen ni jedan dokument u izvještajnom periodu“ iz čega proizilazi „da Komisija nije mogla vršiti kontrolu istraga obzirom na dinamiku dostavljanja dokumentacije“. U odnosu na ovaj zaključak nije bilo izdvojenih mišljenja, tako da je Komisija (koju su činila i dva predstavnika

³⁴ “Nikola Marković: Suočavamo se sa institucionalnim i opstrukcijama izvršne vlasti”, portal *Vijesti*, 4.1.2015: <http://www.vijesti.me/vijesti/nikola-markovic-suocavamo-se-sa-institucionalnim-i-opstrukcijama-izvrsne-vlasti-812978>.

³⁵ Iz obrazloženja predloga predsjednika Komisije koje je dostupno u prvom izvještaju: „Za tako obiman posao, osim tehničko-materijalnih uslova i želje za saradnjom svih državnih institucija (koje nije uvijek bilo), potrebno je i vrijeme kako bi se takva evidencija formirala.“

Uprave policije) ovdje zaključila da je onemogućena da blagovremeno obavi zadatke zbog kojih je osnovana.

HRA je povodom tog zaključka Komisije 15. maja 2015. godine apelovala na Vladu da Komisiji omogućí djelotvoran rad tako što bi: obezbijedila da se Komisiji blagovremeno dostavljaju traženi podaci, da se njenim članovima obezbijedi pristup svim podacima u skladu s njihovim ovlašćenjem za pristup svim podacima bez obzira na stepen tajnosti, i da raspiše nagradu za dostavljanje informacija koje mogu pomoći napretku u istragama.³⁶

Polemiku je nastavila Uprava policije, koja je već 16. maja 2015. godine saopštila da je Komisiji dostavila dokumentaciju u vezi tri slučaja i to godinu dana ranije, 12. maja 2014. Ipak, kako su naveli u saopštenju, dostavljeni podaci su anonimizirani, iako je predsjednik Komisije, zahtijevajući dostavljanje podataka, naglasio da je svim članovima Komisije dato pravo na pristup svim podacima bez obzira na stepen tajnosti.³⁷ Konačno, Uprava policije je zatražila mišljenje Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama "o tome na koji način treba zaštititi lične podatke iz službenih spisa, kako bi po njihovoj instrukciji, u skladu sa pomenutim Zakonom, Uprava policije Komisiji dostavila traženu dokumentaciju".³⁸

Odgovarajući na navode Uprave policije, predsjednik Marković je rekao: „Podaci koje su dostavili za tri slučaja su takvog kvaliteta da je bolje da ih nijesu ni dostavljali. Kao što sam već rekao, precrtano je svako ime, i svaki lični podatak. Apsurdnost postupka Uprave policije najbolje pokazuje i to što su precrtali i lične podatke ljudi koji su javno svjedočili na suđenjima, koja su bila otvorena za medije, i koji su nakon suđenja o svojim svjedočenjima javno davali izjave. Čak su zaštitili i imena policijskih službenika koji su vodili istrage, iako je posao Komisije upravo da utvrdi propuste u istragama i ko je za to lično odgovoran. To jasno upućuje na sumnju da Uprava policije želi da se zataškaju propusti u njenom radu.”³⁹

Sredinom juna 2015. tročlani Savjet Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je većinom glasova usvojio Mišljenje da je Uprava policije obavezna da, prilikom dostavljanja Komisiji, lične podatke "markira na način da ne mogu biti čitljivi dok traje postupak izviđaja, kao i prethodni postupak", a da se Komisiji mogu dostaviti podaci koji se, nakon podizanja optužnice, sprovode kao dokazi na glavnom pretresu ako pretres nije zatvoren za javnost i nakon sprovedenog postupka na pretresu.⁴⁰

---

³⁶ Više detalja dostupno na: <http://www.hraction.org/?p=8668>.

³⁷ Članovi i članice Komisije su prošli bezbjednosne provjere i dobili su dozvole za pristup tajnim podacima od Direkcije za zaštitu tajnih podataka Vlade Crne Gore.

³⁸ Saopštenje Uprave policije od 16. maja 2015. dostupno na: <http://www.mup.gov.me/upravapolicije/vijesti/149120/Reagovanje-Dostavili-smo-podatke-Komisiji-za-tri-slucaja-sa-zasticenim-podacima-trecih-lica-iako-jos-uvijek-nismo-dobili-misljen.html>.

³⁹ "Kakva policija takva dokumenta", Dan, 17. maj 2015. godine. Tekst dostupan na: <http://www.dan.co.me/?nivo=3&datum=2015-05-19&rubrika=Hronika&najdatum=2015-05-17&clanak=491793&naslov=Kakva%20policija%20takva%20dokumenta>.

⁴⁰ Mišljenje Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama vezano za dostavljanje dokumentacije Komisiji za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na

HRA je analizirala Mišljenja Agencije o zabrani pristupa članovima Komisije podacima dok traje postupak izviđaja i prethodni postupak, i zaključila da:

1) Mišljenje nije bilo obrazloženo – Agencija nije utemeljila svoj stav u bilo kojoj važećoj zakonskoj odredbi da se na dostavljanje konkretnih podataka Komisiji mora primjenjivati Zakonik o krivičnom postupku (ZKP), a ne Zakon o zaštiti podataka o ličnosti;

2) analiza Zakona o zaštiti podataka o ličnosti govori u prilog tome da se na sporne podatke, koji se tiču javne bezbjednosti i prekrivičnog postupka, primjenjuje taj zakon, a ne ZKP⁴¹;

3) sve i da je Agencija bila u pravu, i da se na konkretne podatke zaista mora primjeniti ZKP i njegov član 284⁴² koji Agencija citira u svom Mišljenju, opet to nije bila prepreka da članovi Komisije, pošto svojim potpisom prihvate i naredbu službenika policije da moraju čuvati tajnost dostavljenih podataka pod prijetnjom krivičnog gonjenja, dobiju pristup i tim podacima.

Praktično, Mišljenje Agencije je bilo da Komisija treba da ima pristup samo onim podacima kojima može pristupiti bilo koji građanin koji prati pretres koji nije zatvoren za javnost. Ono je predstavljalo i konačnu potvrdu da Komisiji, koju je Vlada osnovala u javnom interesu, nije omogućeno da ispuni zadatak zbog koga je osnovana, jer joj je uskraćen uvid u kompletan rad nadležnih državnih organa u istragama napada na novinare, od kojih su neke, u trenutku davanja Mišljenja, bile u fazi izviđaja ili prethodnog postupka.⁴³

U predlogu izvještaja Komisije za period od januara do maja 2015. godine, koji je predsjednik Komisije izradio u julu 2015. i dao Komisiji na usvajanje, ali koji nije usvojen, navodi se da je od januara do maja 2015. Uprava policije dostavila Komisiji dokumentaciju u vezi sa 11 prioriternih predmeta, ali da su svi lični podaci zatamnjeni, pa nije bilo moguće izvršiti kontrolu vođenja istraga. Predsjednik Komisije je ponovo, u vidu preporuke, pozvao Vladu da interveniše kada je riječ o postupanju Uprave policije i naloži im dostavljanje potpune dokumentacije, ne bi li Komisija uspješnije obavila posao predviđen Odlukom o osnivanju.

---

imovinu medija, koja se odnosi na slučajeve koji su nastali radom policije, od 10.6.2015, br. 3568/15, dostupno na: <http://www.hraction.org/wp-content/uploads/Miljenje-MUP-Uprava-policije-10.06.2015.pdf>.

⁴¹ Zakon o zaštiti podataka o ličnosti objavljen u *Službenom listu CG* br. 79/2008, 70/2009 i 44/2012), čl. 8, st. 1: „Ovaj zakon, izuzev odredaba o nadzoru, ne primjenjuje se na obradu ličnih podataka za potrebe odbrane i nacionalne bezbjednosti, ukoliko posebnim zakonom nije drukčije propisano.“ Ističemo da je ranije ovaj isti stav izričito propisivao da se ne primjenjuje ni na „javnu bezbjednost“ i „prekrivični postupak“, ali je u međuvremenu promjenjen. Inače, pojam „obrada ličnih podataka“ podrazumijeva i „vršenje uvida“, odnosno „činjenje dostupnim“, na osnovu čl. 9, st. 1, tač. 2 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

⁴² Član 284: „Ako to zahtijevaju interesi krivičnog postupka, interesi čuvanja tajni, interesi javnog reda, morala ili zaštite ličnog ili porodičnog života oštećenog ili okrivljenog, službeno lice koje preduzima dokaznu radnju narediće licima koja saslušava ili koja prisustvuju dokaznim radnjama ili razgledaju spise istrage da čuvaju kao tajnu određene činjenice ili podatke koje su tom prilikom saznala i ukazaće im da odavanje tajne predstavlja krivično djelo. Ova naredba unijeće se u zapisnik o dokaznoj radnji, odnosno zabilježiće se na spisima koji se razgledaju, uz potpis lica koje je upozoreno.“ Inače, čl. 58, st. 3 ZKP kaže: „Oštećeni, oštećeni kao tužilac i privatni tužilac imaju pravo da razmatraju spise i razgledaju predmete koji služe kao dokaz.“ Prema tome, članove Komisije su jednostavno mogli da ovlaste svi oštećeni novinari, tj. porodica Jovanović, da izvrše uvid u spise, odnosno, da im se to omogući u skladu sa citiranim čl. 284 Zakonika o krivičnom postupku, objavljenom u *Službenom listu CG* br. 57/2009, 49/2010, 47/2014 – Odluka US CG. 2/2015 – Odluka US CG.

⁴³ Saopštenje Akcije za ljudska prava, dostupno na: <http://www.hraction.org/?p=8886>.

U predlogu izvještaja se navodi da, i pored urgencija, ANB nije dostavila Komisiji dokumentaciju za koju se u navedenom predlogu izvještaja tvrdi da postoje nesumnjivi dokazi da ju je ANB posjedovala. Takođe, navodi se da je direktor ANB ignorisao zahtjeve Komisije za dostavljanjem dokumentacije o slučaju Duška Jovanovića, o kojoj je javno u više navrata u medjima i Skupštini govorio potpredsjednik Vlade i dugogodišnji direktor ANB, Duško Marković.

Sa druge strane, u predlogu izvještaja je pozitivno ocjenjeno državno tužilaštvo, jer je Komisiji dokumentaciju dostavljalo "u punom kapacitetu, bez zatamnivanja i skrivanja podataka".

2.4. Predlog poslednjeg izvještaja Komisije

Predsjednik Komisije je izradio predlog izvještaja Komisije za period od januara do maja 2015, u julu 2015. godine, ali taj predlog nije usvojen iz nepoznatih razloga.

Predlog izvještaja je sadržao analizu dokumentacije dostavljene Komisiji u odnosu na predmet ubistva glavnog urednika *Dan*-a Duška Jovanovića, kao i informacije o tome da su predstavnici Komisije, Nikola Marković i Mihailo Jovović u martu 2015. razgovarali sa crnogorskim državljaninom koji je iskazao interes da bude zaštićeni svjedok u istrazi ubistva Duška Jovanovića.⁴⁴

2.5. Preporuke upućene Vladi i odnos Vlade prema Komisiji

U prvom izvještaju, u poglavlju 7 „Predlozi i preporuke Vladi Crne Gore“, Komisija je pozvala Vladu da obnovi nagradu za informaciju koja bi dovela do rasvjetljavanja ubistva Duška Jovanovića i predložila raspisivanje nagrada i za ostale slučajeve, pa je tako radila na ispunjavanju svog zadatka da predlaže konkretne mjere u cilju unapređenja istraga.

Vlada se u junu 2014. godine „upoznala“ sa prvim izvještajem o radu Komisije, ali ga nije „usvojila“ (kako je naknadno i pojašnjeno), odnosno "nije zauzimala stav u vezi sa tvrdnjama, prijedlozima i vrijednosnim sudovima iznijetim u prvom izvještaju Komisije"⁴⁵.

U okviru preporuka i predloga u objedinjenom drugom i trećem izvještaju, Komisija je konstatovala da je pokrenuta nova istraga u slučaju ubistva Jovanovića, a da je istovremeno suđenje jedinom optuženom u ovom slučaju ponovo počelo posle deset godina, jer je Ustavni sud ukinuo pravosnažnu presudu zbog povrede prava na pravično suđenje i naložio novo suđenje. U skladu s tim, Komisija je pozvala Tužilački i Sudski Savjet da se, u okviru svojih nadležnosti, odrede prema ovoj činjenici i pokrenu postupak za utvrđivanje odgovornosti, ali se to do kraja rada Komisije nije dogodilo.

Komisija je predložila Vladi i dopunu mjera iz Akcionog plana (AP) za poglavlje 23⁴⁶:

---

⁴⁴ Kako je HRA obavijestio predsjednik Komisije Nikola Marković.

⁴⁵ Saopštenje Vlade od 11.07.2014: <http://www.gov.me/vijesti/140486/Dan-i-Vijesti-objavili-apsolutne-neistine-o-Zakljucku-Vlade.html>.

- 1) da se Komisiji omogućiti stvarni, a ne formalni pristup tajnim podacima, koji se tiču istraga, Uprave policije, Tužilaštva i ANB-a;
- 2) da Vlada raspiše nagradu za informacije koje mogu dovesti do rasvjetljavanja napada na novinare i imovinu medija i to: milion eura nagrade za informacije o ubistvu Duška Jovanovića, s obzirom na činjenicu da je to Vlada ponudila još 2004; nagrade za ostale napade na novinare u iznosu koji Vlada sama odredi u skladu sa mogućnostima, ali i realnom vrijednošću koja bi dovela do podatka koji bi pomogli rasvjetljavanju nekog napada.
- 3) da Vlada kvartalno obavještava Komisiju da li je usvojila i primijenila njene preporuke.

Prema informacijama predsjednika Komisije, Komisija je ove predloge Vladi dostavila u decembru 2014.

AP za poglavlje 23 je dopunjen u februaru 2015. godine dvijema mjerama: "Dostavljanje izvještaja Komisije Vladi" (s indikatorom rezultata: "Dostavljeni izvještaji", ali bez indikatora uticaja) i "Praćenje sprovođenja preporuka Komisije" (s indikatorom rezultata: "Broj ispunjenih preporuka u odnosu na ukupan broj datih preporuka", takođe bez indikatora uticaja), pa se može zaključiti da je Vlada obavezana na neki način da ispunjava preporuke Komisije. Međutim, AP nije dopunjen na način na koji je to Komisija predložila.

Do kraja mandata Komisiji nisu dostavljeni svi potrebni podaci, niti su raspisane nagrade koje je trebalo da podstaknu osobe koje imaju informacije o spornim istragama da ih saopšte, niti je Vlada na bilo koji način obavijestila Komisiju o tome da li će ispuniti njene preporuke. Jedini izuzetak je obezbjeđivanje policijskog obezbjeđenja za novinara Tufika Softića, što je konstatovano u polugodišnjem izvještaju o sprovođenju AP za poglavlje 23 iz jula 2015.⁴⁷

Predsjednik Komisije je u julu 2015. saopštio da je Vlada od svih preporuka usvojila samo jednu "i to onu koja se odavno sprovodi, a to je da se Tufiku Softiću da policijsko obezbjeđenje." Takođe, izjavio je da glavne preporuke (da UP dostavlja potpunu dokumentaciju i da se raspišu nagrade za informacije o napadima na novinare) nijesu ispunjene, kao i da je usled propusta u istragama i "blokiranja rada Komisije" potrebno pokrenuti pitanje razrješenja direktora Uprave

---

⁴⁶ Akcioni plan za poglavlje 23 u okviru preporuke 3.4 "Osigurati zaštitu novinara od prijetnji i nasilja, naročito kroz efikasne istrage prethodnih napada i odgovarajuće kazne", propisao je 2013. godine mjeru "Formirati Vladinu Komisiju za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama starih i nedavnih slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima i ubistava novinara sačinjenu od predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova, tužilaštva, policije, NVO i medija, koja će imati za cilj da kroz saradnju sa nadležnim organima prikupi i razmotri svu relevantnu dokumentaciju na osnovu koje će istražiti razloge za nerasvijetljena ubistva novinara." Kao indikatori rezultata propisani su: "Donijeta Odluka o Formiranju multidisciplinarnе Komisije za istraživanje ubistava novinara"; "Donijet Poslovnik o radu Komisije kojim se utvrđuje organizacija, način rada i postupak donošenja odluka Komisije"; "Obezbjedeñ prostor i sredstva za rad Komisije." Kao indikatori uticaja predviđeni su: "Izvještaji Komisije o istragama; Ocjena stanja u oblasti zaštite novinara u godišnjem izvještaju o napretku Crne Gore; Izvještajima UN (UPR)."

⁴⁷ „3.4.2.2 ... Vlada Crne Gore je u skladu sa članom 9 Odluke o određivanju lica i objekata koje obezbjeđuje Uprava policije donijela odluku da se obezbijedi policijska zaštita za T.S. i njegovu porodicu. Takođe, na osnovu člana 9 pomenute odluke policija obezbjeđuje i imovinu redakcije "Vijesti". Donošenjem navedenih odluka Vlada Crne Gore je prihvatila preporuke Komisije.

policije Slavka Stojanovića i vršioca dužnosti direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost Dejana Peruničića.⁴⁸

Evropska komisija je u izvještaju o Crnoj Gori za 2015. godinu naglasila da "Crna Gora treba posebno da obrati pažnju na rješavanje starih slučajeva napada na novinare, posebno ubistva iz 2004, identifikujući ne samo neposredne izvršioce već i nalogodavce, i da primjeni preporuke koje je dala *ad hoc* Komisija uspostavljena da prati istrage.⁴⁹ U izvještaju je konstatovano i da "preporuke nisu potpuno primjenjene od strane Vlade".⁵⁰

---

⁴⁸ "Glavna preporuka smjena Stojanovića i Peruničića" portal *Dan*, 10.7.2015: file:///C:/Users/RS-03/Desktop/linkovi%20o%20novinarima/Dan%20online%20-%20Društvo_%20Glavna%20preporuka%20smjena%20Stojanovi%C4%87a%20i%20Peruni%C4%8Di%C4%87a%20-%202015-07-10.html

⁴⁹ European Commission, Montenegro 2015 Report, Brussels, 10.11.2015, str. 19.

⁵⁰ European Commission, Montenegro 2015 Report, Brussels, 10.11.2015, str. 58.